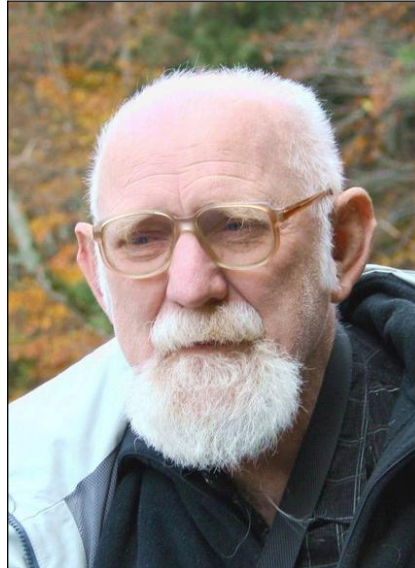

Пам'яті Андрея Шептицького

Видатний польський учений, зоолог, активний дослідник ґрунтової фауни України, член Комітету зоології Польської академії наук, Центральної комісії по справах надання титулів і наукових ступенів, Локальної етичної комісії, Польського таксономічного і Польського фізіографічного товариств, професор **Андрей Шептицький** пішов із життя 29 вересня 2008 р. у віці 69 років.

Він народився 9 липня 1939 року у с. Дев'ятники Львівської обл. У 1952 році закінчив початкову школу у с. Корчин і продовжив навчання у загальноосвітньому ліцеї м. Кросно (Польща). Після отримання свідоцтва зрілості розпочав навчання на біологічному факультеті Познанського університету ім. Адама Міцкевича. Свою наукову діяльність А. Шептицький розпочав вже на третьому курсі університету під керівництвом відомого зоолога, професора Яна Рафальського.

Його зацікавили ґрунтові безкрилі комахи Arterygota, яких він почав збирати на острові Волін у північно-західній частині Польщі, і які згодом стали темою його магістерської праці.

У 1961 році він здобув диплом про вищу освіту і під керівництвом проф. Я. Рафальського продовжив дослідження над темою докторської роботи «Фауна ногохвісток (Collembola) Ойцовського парку народового». У 1966 році йому присуджено науковий ступінь доктора природничих наук у галузі зоології. Протягом наступних десяти років А. Шептицький активно займався вивченням морфології і систематики Collembola, публікує ряд фундаментальних праць, описує нові для науки таксони ногохвісток і проводить навчальні практики для студентів біологів. У 1976 році на підставі оцінки загального наукового доробку й успішного захисту габілітаційної роботи на тему «Хетотаксія тіла Entomobryidae і її філогенетичне значення. Морфологічно-систематичні дослідження Collembola IV» йому присуджено науковий ступінь доктора габілітованого природничих наук у галузі зоології.

У 1987 році за поданням голови Ради Міністрів Республіки Польща А. Шептицькому присвоєно вчене звання професора надзвичайного, а у 1993 році він переведений на посаду професора звичайного Інституту систематики і еволюції тварин ПАН у Кракові (ІСЕТ ПАН).

Його професійна діяльність була тісно пов'язана із Познанським відділенням Зоологічного інституту ПАН, Відділом морфології тварин Познанського університету, а також ІСЕТ ПАН, де він активно працював протягом останніх 47 років. Його знали не тільки як видатного ученого із світовим ім'ям, але і як талановитого організатора наукових досліджень.

Наукова діяльність А. Шептицького пов'язана передусім із вивченням ґрунтових тварин із класів Collembola і Protura. Його науковий доробок включає 119 праць, серед яких найважливішими є монографії «Chaetotaxy of the Entomobryidae and its phylogenetical significance. Morpho-systematic studies on Collembola. IV» (1979) і «Catalogue of the world Protura» (2007). Публікації А. Шептицького присвячені різним аспектам морфології, систематики й фауністики первиннобезкрилих комах. Він описав 16 нових для науки видів Collembola, 87 видів і 7 родів Protura та 1 вид Grylloblattodea. Під його керівництвом захистили докторські праці такі відомі сьогодні польські вчені як Ванда Марія Вейнер і Ева Ствожевіч. Він був багатолітнім науковим наставником українських учених зоологів к.б.н., с.н.с. І. Я. Капруса і к.б.н. Ю. Ю. Шрубівич. Обіймаючи з 1981 до 1997 року керівні наукові посади в ІСЕТ ПАН він займався організацією наукового процесу, був ініціатором різноманітних наукових форумів і допомагав молодим ученим інституту у проведенні польових досліджень.

Інтерес А. Шептицького до вивчення ґрунтової фауни в Україні з'явився на початку 90-років ХХ століття після налагодження творчих стосунків із вченими Державного природознавчого музею НАН України у Львові й перших експедицій у Західне Поділля та Українські Карпати. У цей час він захоплюється культурою і природою України та починає активно збирати ґрунтово-зоологічний матеріал. Згодом він публікує перші свої наукові праці щодо вивчення протур заходу України, описує нові для науки види і роди цих безхребетних тварин. Завдяки А. Шептицькому в Україні уперше починає працювати вчений протуролог, к.б.н. Ю. Ю. Шрубівич, а в 2006 році виходить у світ перший каталог протур України.

Він активно захоплювався художньою літературою, історією, збирав і вирощував ксерофітні види рослин, цікавився біологією різних груп тварин, а в останні роки свого життя почав займатися художнім фотографуванням об'єктів природи.

Покидаючи нас, А. Шептицькі залишив лист-звернення до рідних і друзів, який характеризує його як людину інтелігентну, доброзичливу і чуйну «...Усіх, кому зробив кривду або їх образив – перепошую і прошу про вибачення. Тих, з ким заприятелював або кому мені вдалося зробити щось доброго прошу про пам'ять, а (якщо спроможуться) також про молитву словами псалму «De profundis clamavi...». Був би дуже вдячним, коли б мої слова знайшли місце в офіційному повідомленні про мій кінець, розісланому колегам у світі. (...) Перепошую за усі мої злі вчинки і погані думки. Бог з Вами, будьте щасливі ... *Andrzej, серпень, 2008*».

В особі професора А. Шептицького світова наука втратила видатного спеціаліста у галузі зоології, ерудованого біолога, одного із перших дослідників фауни Protura України, який своїми різносторонніми знаннями залишиться прикладом для наслідування.

Примітка. Автор висловлює щиру подяку проф. В. М. Вейнер (Польща) за надання біографічної інформації про проф. А. Шептицького.

І. Я. Капрусь